

DemoKino - virtualna biopolitična agora

www.aksioma.org/demokino

Gensko spremenjeni organizmi

projekt Davideja Grassija

Scenarist: Antonio Caronia

Produkcija in distribucija:

Aksioma – Zavod za sodobne umetnosti, Ljubljana, 2003

www.aksioma.org

Prevod: Martina Batistič

Lektoriranje: Denis Debevec

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/>

Le kdo bi si mislil? Tile GSO-ji so dvignili toliko prahu, da se ne vidi nič več. Povsod se govori o njih: v časopisih, na televiziji, v parlamentu. Zdaj tudi jaz preverjam etikete na izdelkih, da bi videl, če to, kar jem, vsebuje GSO-je.

Koruzo imam rad, toda priznati moram, da me skrbi, da bi bila lahko drugačna kot nekoč. Sicer se počutim zaščitenega, ker ima Evropa zakone, ki urejajo uporabo in potrošnjo gensko spremenjenih organizmov. V Združenih državah pa ni tako. Tam so jih začeli uporabljati vsi, saj si s tem ne delajo preglavic. Ne skrbi jih, da bi bili lahko nevarni.

Kdo ve, kdo ima prav? Evropejci s svojo previdnostjo ali Američani s svojo nonšalnsco.

No, zaenkrat res še nisem slišal, da bi kdo zbolel, ker je jedel gensko spremenjeno hrano. Možno pa je, da mi je kaj ušlo.

Kaj pa pravzaprav so GSO-ji?

DemoKino - virtualna biopolitična agora

www.aksioma.org/demokino

Gensko spremenjeni organizmi

projekt Davideja Grassija

Scenarist: Antonio Caronia

Produkcija in distribucija: Aksioma – Zavod za sodobne umetnosti, Ljubljana, 2003

www.aksioma.org

Torej, tu piše: *"Gensko spremenjena hrana je pridobljena iz rastlin ali živali, katerih genski zapis je bil spremenjen z dodajanjem DNK drugih pasem in sort oziroma vrst."*

Zagovorniki genske manipulacije namreč zatrjujejo, da se s spreminjanjem DNK-ja določenih rastlin lahko ustvarijo sorte, ki so bolj odporne na škodljivce ali bolezni, s čimer se poveča pridelek.

Tule je primer: spremenili so DNK nekega oreška in mu odstranili beljakovino, ki povzroča alergije. Zdaj je orešek bolj varen. Ali pa soja: vstavili so ji gen bakterije, zaradi katerega je bolj odporna na herbicide, tako da lahko rastlino škropimo, ne da bi jo poškodovali.

Tale gensko spremenjena koruza pa proizvaja toksine bakterije, ki ubijajo nekatere škodljivce: tako se lahko zmanjša uporaba pesticidov, ki škodujejo drugim živalim in tudi ljudem.

Vseeno pa ni tako preprosto. Znanstveniki in okoljevarstveniki, ki nasprotujejo GSO-jem, trdijo, da sploh ni res, da se je zaradi gensko spremenjenih rastlin zmanjšala uporaba pesticidov. Predvsem pa pravijo, da ne vemo dovolj o posledicah GSO-jev in da v tem trenutku ne moremo predvideti škodljivih posledic, ki bi jih lahko povzročili bodočim rodovom.

Na TV sem posnel oddajo z nekim biologom, ki je nasprotoval GSO-jem. Pokazali so tudi mednarodni poziv, ki je opozarjal na nevarnosti patentiranja živih bitij.

Biolog: *"... podjetje noče prodati semen ..."*

"... pravijo mu "načelo previdnosti": dokler z gotovostjo ne vemo, da GSO-ji nimajo škodljivih učinkov, jih ne bi smeli vzgajati na prostem niti komercialno izkoriščati. Zdi pa se, da je težava ravno v tem, da GSO-je podpirajo nekatera biotehnoška podjetja in maloštevilne prehrabene in kmetijske multinacionalke, ki jih pošiljajo na trg."

Kako lahko od podjetja zahtevaš, naj ne dosega dobička?

Potem je tu še problem kako nahraniti tako številno svetovno prebivalstvo. Transgena hrana morda lahko reši ta problem. Kako bi ga lahko rešili s tradicionalnim kmetijstvom? Danes nas je na Zemlji šest milijard, v naslednjih dvajsetih letih nas bo osem milijard. In že danes je podhranjenih 800 milijonov ljudi. Vzemimo za primer Kitajsko: nekje sem prebral, da ima 23 % svetovnega

DemoKino - virtualna biopolitična agora

www.aksioma.org/demokino

[Gensko spremenjeni organizmi](#)

projekt Davideja Grassija
Scenarist: Antonio Caronia

prebivalstva, a le 7 % obdelovalnih površin. GSO-ji imajo mnogo višji donos in lahko se jih poljubno izboljšuje.

Kaj je že pisalo o vitaminih?

Na svetu je 125 milijonov ljudi, ki trpijo pomanjkanje vitaminov zaradi slabe prehrane. In v Švici delajo poskuse s transgenim rižem, imenovanim golden; dodali so mu gene jonkvile in nekaterih bakterij, da so ga obogatili z vitaminom A. No, tako bi se lahko rešil problem pomanjkanja vitaminov.

Toda ne bo v redu.

Kaj pravi ta biolog?

Biolog: "...težava z GSO-ji je v tem, da je za pridelek z nespremenjenimi lastnostmi treba vsako leto kupiti transgena semena pri podjetju, ki jih izdeluje. Tudi zato, ker podjetje noče prodati semen samo enkrat, ampak želi, da kmet vsako leto nabavlja pri njem. In zato se na vse načine trudi, da bi bila tradicionalna semena neuporabna."

In kaj se potem zgodi s kmetovo svobodo?

Kmetovalci postanejo odvisni od agrokemijskega podjetja, ki dobavlja semena in vse pripadajoče snovi, tako da lahko podjetje kmetovalca uniči, kadar hoče. Tudi zato, ker je takih podjetij zelo zelo malo. Zagovorniki GSO-jev pravijo, da bi lahko sprejeli protitrustovske zakone, kakršne imajo v ZDA, ali pa vzpodbujali konkurenco s posebnimi skladi. Pa bo to res mogoče?

Morda je težava res v patentih za gene. V ZDA so jih izdali že 2.000, 6.500 novih prošenj pa je vložila zgolj Celera Genomics, podjetje, ki je človeški genom razvozlalo skoraj v celoti. Je treba bolj izdatno financirati osnovne raziskave in ne dovoljevati patentiranje genov.

Težava ostaja vedno ista: **se da probleme človeštva rešiti s solidarnostjo in vzajemno pomočjo ali pa se je treba sprijazniti z dejstvom, da se stvari uredijo le, če ima kdo pri tem zadosten ekonomski interes?**

Medtem jaz še naprej preverjam etikete. Kaj pa če imajo prav zagovorniki patentov?

Sprašujem se: **Je prav, da se patentira gensko premoženje živih bitij, ali ne?**

DemoKino - virtualna biopolitična agora

www.aksioma.org/demokino

[Gensko spremenjeni organizmi](#)

projekt Davideja Grassija
Scenarist: Antonio Caronia

DemoKino - virtualna biopolitična agora

www.aksioma.org/demokino

Gensko spremenjeni organizmi

projekt Davideja Grassija
Scenarist: Antonio Caronia

 Produkcija in distribucija: Aksioma – Zavod za sodobne umetnosti, Ljubljana, 2003
www.aksioma.org